

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

LAPTULAJDONOS
Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor
Félévre — — — — — 4 ..
Negyedévre — — — — — 2 ..
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Quousque tandem?...

Még nem zárult le az érdekeknek az a rémes vására, amely vérözönnel árasztotta el a vén Európát, és így még nem lehet összeállítani mérlegét, amely mérhetetlen áldozatainkat és az elért eredményeket egymással párhuzamban tüntesse fel; — de mi már most aggodalommal telve, bizalmatlanul nézünk a jövőbe! . . .

Eleinte lopva, majd félhangon, végül néhány hónap előtt nyíltan és hangos szóval indult meg az átgondolt, rendszeresen megszervezett támadás osztrák államférfiak és más magas állású egyének, meg nemzetiségi agitátorok részéről ellenünk: önértetünk, zsebünk, gyomrunk, sőt országunk területi épsége ellen is.

Annak a Bukovinának, amelyet Kirlibabánál és Dornavatránál magyar népfőlkelők, honvédek és soezredek haláltmegvető küzdelmei vétek és szabadítottak fel két ízben — mondom — annak egyik képviselője mondhatta megtorlatlanul az osztrák országgyűlésen, hogy a magyarság nem áldoz elég vért a közös haza védelmére.

Mit szoltok ehhez Papp-dandár, bajai 6-osok, székely 82-sök stb. stb? Ti, akikről oly szívesen hallgat a krónika, az a krónika, amely megdicséri a 28-asokat? De menjünk tovább!

„A Magyar Humanisztikus Gimnázium Hívei Egyesülete“.

A magyar gimnázium híveinek szövetsége régóta kívánatosnak látszott. Hiszen nálunk is újra meg újra föltételező kérdés a középiskola kérdése. Ha nem volt is mindig egyformán aktuális; ha többnyire háttérbe szorult is a politikai párt harcok mellett, időről-időre mégis az érdeklődés gócpontjába került s ilyenkor annál hevesebb „pergőtűz“ zúdult a gimnáziumra, tantervre, tanárra, elsősorban pedig a titokzatos és gyűlöletes két holt nyelvre. A bűnbakkeresés módszere az utóbbiakban szokta főképp keresni és találni minden bajnak okát. „Miért tanulnak latinul, görögül?“ Erre a kérdésre — megengedem — nem olyan egyszerű a válasz, mint pl. arra, hogy miért tanulnak szépirást. A problémák egész sorát kell előbb tisztáznunk, mielőtt az ilyen, naiv lélekből fakadó kérdésre válaszolhatnánk. Miért is ta-

Alig hangzott el jóságos szívé, ifju királyunk felmentő szíve, amely a Kramar-okat szabadlábba helyezte, tüntetésekkel, ovációkkal, ünneplések a vitéz csehek utópiáik merész hangoztatóit és véres szájjal követelik önállóságukat, telhetetlen kapzsisággal kívánják elkaparintani — hiszen ehhez értenek is — északi vármegyéinket, amelyekhez sem a történelem, sem az igazság nekik jogot nem ad. És mindezt megtehetik nyíltan, cenzurázatlanul és büntetlenül! . . .

Stadler-ek vágthadják szemünkbe, hogy a magyarok utja a tengerhez csak horvátok holttestein át vezet; beszélhetnek trianlismusról, délszláv államról, amelybe hazánk testének legszebb darabjait szeretnék beleolvasztani, s ezekre nem sajt le az igazság büntető karja! . . .

Weisskirchner-ek állanak elő a korgó gyomor adáz dühével és követelik, hogy osszuk meg velük az éhséget, vegyünk ki a magunk és gyermekeink szájából az utolsó falatot is, mert ők nem élnek elég jól. Hálátlanok neveznek bennünket, mert hiszen ők csak gabonáért 15 milliárdot adtak a háború alatt nekünk s mi mégsem akarunk velük szemben méltányosan eljárni az élelmezés kérdésében.

Ó boldog együgyűség! Hát nem éppen ez az összeg a legerősebb bizonyítéka annak, hogy panaszaiak légből kapottak?

nulunk egyáltalán? Mit is jelent az, hogy tanulni? A szellemi táplálkozásnak, gyarapodásnak, fejlődésnek folyamatait, törvényeit nem ismerjük s nincs is rá reményünk, hogy titkaikba egyhamar behatolhatunk. A meddig nem tudjuk, hogy — szellemileg — mennyi fehérréje, mennyi cukorra van szüksége a fejlődő értelemnek, addig ezt sem dönthetjük el végleg, minden ellentmondást kizáró módon, hogy milyen alakban vegye magához az értelem a táplálékot. Már ez oknál fogva is a legnagyobb óvatosságnak van helye a pædagogiai reformok terén, kivált ha arról van szó, hogy olyan intézményhez nyúlunk, a melynek értékéről immár nemzedékek tesznek tanúbizonyságot. A humanisztikus gimnázium¹⁾ volt ez az iskola, a melyből a német nemzet szellemi munkásainak zöme került ki, annak a páratlan fellendülésnek megalapozói, amely a napoleoni korszak sötétségéből elvezette a német népet a nemzeti egységig s azon túl az anyagi és szellemi virágzás csodálatra

Hát lehet-e ekkora összeget adni csupán gabonáért? S ha igen, nem adtunk-e nekik eleget?

Igen is sokat adtunk és nem ok nélkül szüntette be kormányunk még a hátridő letelte előtt a szabad gabona-vásárt, mert féltő volt, hogy nem marad itthon a szükségletnek megfelelő mennyiség. Amint hogy igaz is! . . .

És ezzel szemben vajjon milyen hálát, milyen viszonzást élvezünk mi az ő részükről?

Hogy politikai téren milyen igaz rokonérzessel vannak hozzánk államtársunk részei, azt eléggé mutatja az, amit eddig elmondottam. Gazdasági téren pedig a legelketlenebb kiaknázásnak vagyunk kitéve a részükről, mert amíg a mi terményeink legfeljebb 100%-os áremelkedést értek el, hitvány ipari termékeiket 1000—1500%-os áremelkedéssel kell megvásárolnunk és mégis ők panaszkodnak a mi mostoha viselkedésünk ellen szétkürtölve hálátlanságunkat lapjaikban az egész világnak és el nem mulasztva, hogy a mi lapjainkat hátraírokon túl ne engedjék, mert ezekből nem az ő igazságuk derülne ki.

Miniszterei azzal vigasztalnak, hogy szénellátás tekintetében „nem leszünk nagynélküldözésnek kitéve,“ de viszont ők követelik az élelmezés „egységes“ (értés osztrák) vezetését, mert úgy illik, hogy a

méltó teljességéig. Ez a gyakorlati élettől látszólag távol álló iskola olyan szellemi és erkölcsi energiákat tudott kifejleszteni tanítványaiban, melyek őket a technikai tudományok gyakorlati művelésére nem kevésbé tették alkalmasokká, mint az elvont gondolkodásra. A német nagyság alapja a német tudomány, az elméleti belátás a feladatok lényegébe. A német tudománynak pedig termékeny talaja ez a szellemi dispositio, melyet a német középiskola, elsősorban a humanisztikus gimnázium, évtizedeken át tanítványaiban kiművelt. Csodálatos elvakultság egyes Németországra hivatkozó reformereink részéről, hogy még ki nem próbált új alakulásokban pl. a reformreál-gimnáziumban, keresik a középiskola eszményképét, a legregebb és legtekintélyesebb iskolatypust pedig, amelynek érdemeiről immár a történelem lapjai beszélnek, észre sem veszik.

A mi gimnáziumunk — ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni — sohasem volt humanisztikus gimnázium a szónak abban

Oberbauer A. Utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek ruhák, zászlok, stb. gyára — Arjeggék kívánatra ingyen és bérmentve.

„testvérállomokban egyformán osszunk meg mindent”.

Ti mondtátok! Jól van! Osszunk meg mindent egyformán: jogot, vagyont, életmet, de kötelességet és áldozatokat is; mert eddig nem így történt s mi már olyan bőven hoztuk meg áldozatainkat, úgy kivettük a részünket a kötelességek teljesítéséből, hogy csak ennyit mondhatunk:

Ne éljetez vissza türelmünkkel!
r.

Az erdélyi róm. kath. státus birtokai.

A „Közművelődés” multheti 42. száma szerint az Igazgatótanács az erdélyi róm. kath. státus egy nagyobb méretű erdejének és a radnói uradalomnak eladására vonatkozó indítványokat fog az idei státusgyűlés elé terjeszteni. A közlemény sem az Igazgatótanács álláspontját nem jelzi, sem az indítványok megokolását nem közli s így a célzatosság kizárásával teljesen elfogulatlanul szólhatunk a róm. kath. státusra nézve nagyfotosságu kérdéshez.

Az egyház azon célból, hogy vagyonát a saját javára állagában és hasznában egészen lekösse, ingatlan vagyonának ingoványos tételét határozottan tiltja s csak kivételes és rendkívüli okokból tűri meg az ingatlanok elidegenítését. Az általános elvi akadályon kívül az eladás ellen döntő érv, hogy az erdélyi részekben a státus birtokai az idegenek tengeráradatában nemcsak a róm. kath. egyháznak is megbecsülhetetlen külső erejét és támasztékát képezik. A birtok eladás az erdélyi róm. kath. egyházat nemcsak a birtok révén élvezett külső tekintélytől és erőtlől fosztaná meg, hanem a birtok értéke a forgalomba bocsátás által könnyen ellenséges célok szolgálatába kerülhetne, miben lighth státusférfiu szavazatával nem működhetik közre.

A nagyelődök bölcs megfontolással és gondos előrelátással fektették a státus pénzét ingatlanokba, mint egyedül biztos és állandó vagyonba. A birtok vagyonér-

tékét szemben a pénzzel a mostani háborús idők igazolják a legfényesebben s keltek föl csodálkozásunkat afölött, hogy az Igazgatótanács most terjeszt a státusgyűlés elé indítványt a megbecsülhetetlen vagyoneértéknek 80 százalék értékét vesztett pénzzé tétele iránt. Épen jókor, hogy az indítvány minden nehezebb fejtorés nélkül a napi rendről lekerüljön. A föld maga a vagyon, a pénz csak értékemró eszköz.

Az eladás kérdésében az elvi tilalom mellett a célszerűségi és kényelmi okok számba nem jöhetnek, de a csekély jövedelmezőséget és a kezelés nehézségét sem fogadhatjuk el komoly ok gyanánt, mert hallomás szerint az utóbbi években a státus uradalmainak jövedelme megháromszorozódott s a magyar gazdatisztek tekintélyes osztályának könnyelmu és vétkes meggyanúsítása nélkül senki sem mondhatja, hogy az Igazgatótanács jelenleg nem rendelkezik s gondos utánjárással jövőben nem találhat olyan megbízható hűséges és szakképzett gazdákat, kik a spekuláló bankok és magános vásárlókéhoz hasonló jövedelmet tudnak előállítani. Az életre való autonómia elsőrendű feladata saját vagyonának közvetlen kezelése, gazdag gyümölcsötvetése és gyarapítása.

Az eladásból kínálkozó számszerű nagy kamathazon senkit sem téveszthet meg, ha meggondoljuk, hogy a remélhető nagy kamathazon az uradalom mostani terményeinek a beszerzésére nem volna elég s hogy a békés idők beáltával az állampapírok kamatlábnak csökkentése elkerülhetetlenül bekövetkezik.

Ha valahol, itt igaz, hogy kié a föld azé az ország. A birtokok a róm. kath. státus örök tulajdonát képezik, melyek a késői nemzedékek javára is redvelék s melyeknek elidegenítéseért a mostani nemzedék az utódok sérelme nélkül a felelőséget nem vállalhatja.

Az idei státusgyűlés novembervegi idejének alkalmából még csak egy kívánságot akarok megemlíteni. Az 1868. évi státus-szervezeti-szabályok egyik pontja kimondja, hogy a státusgyűléseket lehetőleg

a nyári nagyszünetidőben július vagy augusztusban tartsák. November végén a zimankós időjárás miatt a státusgyűlés tagjai a közgyűlésen békés időben is alig jelenhetnek meg, az idén pedig az időjárás kivül a háborus viszonyok és katonai elszállásolások miatt a Kolozsvárra való utazás és ott tartozkodás szinte lehetetlen. Az az alázatos kérésünk volna tehát az illetékes hatóságokhoz, hogy tekintettel az autonómia komolyságára az évi státusgyűléseket, ha a meglevő határozat értelmében július vagy augusztusban nem is, legalább szeptember végére vagy október elejére hívják össze, mert nem a közönség van a hivatalért, hanem a hivatal a közönségért.

T.—n.

státusgyűlési tag.

A papi nyugdíjtörvény reviziója.

Az egyházmegyei nyugdíjtörvényt még az 1918. évre tervezett egyházmegyei zsinat megtartása előtt revidálni kell és egy-két pontját ki is kell igazítani. Így kívánja ezt egyrészt a józan belátás, másrészt az igazságosság, mert a nyugdíjtörvénynek van olyan pontja, amely már kezdet óta illuzórius, sőt kivitethetlen volt és van olyan pontja is, amely fölöttébb sérelmes és elviselhetetlen.

1. Tény ugyanis, hogy a nyugdíjtörvény 68-a a lelkészekkel megbízott szerzeteseket is kötelezi a nyugdíj-járlékok megfizetésére; és az is hithibonyosra vehető, hogy az egyházmegye területén lévő s a szerzetesek által ellátott 14 adminisztrúra közül eleddig egyetlen-egy sem fizette be a kötelező járulékot. És az egyházmegyei főhatóság a járulékok befizetését — gondolom — soha sem is szorgalmazhatta, még pedig azért, mert a szerzetesek által ellátott adminisztrurák beneficiumainak jövedelmét a szerzetes-lelkészek nem mint fizetést (lyennel nekik az egyházmegye nem tartozik), hanem mint tiszteltetdíjat kapják. A riszteletdíj-

az értelmében, aminőben a németek használják. Az 1883 iki törvény a latin mellett rendes, mindenkre kötelező tantárgynak nyilvánította ugyan a görög nyelvet, de a tanterv maga közepén tart a humanisztikus és realiztikus irány között. Kiténően átgondolt, harmonikus alkotás, amely a különböző műveltségi elemeket egyensúlyba hozni törekszik, de nem humanisztikus gimnázium, a melyben a klasszikus tanulmányok specifikus nevelő értékét kellőképen érvényesíteni lehetne, még ha ennek egyéb feltételei megvolnának is. Nemsokára végzetes csapás érte a gimnáziumot az 1890-ben tervezett „görögptőló” tantárgyak alakjában; e reform által előidézett bifurcatio — iskolaszakadásnak lehetne találon nevezni — ma is kerékkötője az eredményes latin tanításnak: hiszen, ha az osztály bármilyen csekély töredéke „görögptőló”, a latint már csak úgy taníthatjuk, mintha senki sem tanulna görögül s meg vagyunk fosztva annak a lehetőségétől, hogy e történelmileg oly szorosan összetartozó nyelveket és irodalmakat a tanításban is egymásra vo-

natkoztassuk, egymással megvilágítsuk és magyarázzuk. A latin tanítás e megbénítása következtében gimnáziumunk határozottan reálgimnázium jellegűvé lett. Nemsokára újra üldözte a balsors az 1899-iki tantervrevizió képében, mely a nemzeti szempont emlegetésével indult meg s azal végződött, hogy a Kármán-féle tanterv jól átgondolt berendezését megbolygatták, arányait tönkretették, az egyes tantárgyak eddigi tervszerű együttműködését megnehezítették, sőt meghiusították. Mindkét reformot annak idején a félrevezetett „Közvélemény” örömmel üdvözölte: manapság mindenki egyetért a görögptőló intézményének értéktelenségét illetőleg, az 1899-es reform elhibázott voltát pedig már szintén megmutatta a gyakorlat.

Jött aztán 1913-ban Jankovich kultuszminiszter az ő radikális reformterveivel, amelyek azonban a világháboru következtében legalább is egyelőre aligha jutnak érvényre, de még megvitatás tárgyát sem képezik. Jankovich a képviselőház június 16-án tartott ülésében jelentette be s indokolta meg reformtervezetét, amely

a latin nyelvet a gimnázium felsőbb (V.—VIII) osztályaiba szorítja a görög nyelvnek pedig — nem beszélt elég világosan — a sirját megássza.

Ez a reform tehát a magyar gimnázium halálát jelentette volna; se többet, se kevesebbet. Hozzátehetjük: erőszakos halálát; mert épen a középiskolai klasszikus oktatásban biztató jelei mutatkoztak egy sokat ígérő haladásnak, mely a lassan-lassan nekilendülő tudománnyá izmosodó classica — philológiánkban birta alapját. Itt, a tudomány veteményes kertjében, mutatkoztak a reform tervek első rombolásai is a classica-phiologiai szakmára lépő bölcsészettanhallgatók számának hirtelen csökkenésében.

(Vége köv.)

1) „Humanisztikus gimnáziumon” azt a középiskolát értjük, a melynek gerincét a kötelező latin és görög oktatás alkotja, nem mintha más középiskola nem lehetne „humanisztikus” a szó tágabb értelmében, hanem mert nekünk e ssóra történelmi jogunk van s a klasszikus irányú középiskolának ez az elfogadott neve abban a kultúrkörben, melyhez mi is tartozunk. „Magyar Gimnázium” I. füzet. 19. l.

ből azonban semmiféle pályán és állásban működő egyének nem tartoznak nyugdíjárulékot fizetni azon egyszerű és világos okból, mert a tiszteletdíj élvezője nem tarthat igényt nyugdíjfizetésre. Ezzel szemben az ab argumentum, hogy a nyugdíjárulékot a beneficium fizeti, csak ott állja meg a helyét, ahol olyan papról van szó, akinek a beneficium hozadéka, egyenes és fizetés természetével bíró jövedelme. Ezért a barátok igen helyesen teszik, ha a nyugdíjalapba semmit sem fizetnek be kötelezőleg. Ezen maguktartása következtében azonban a törvénynek reájuk vonatkozó része illuzóriussá s egyben annak végrehajtása lehetetlenné vált, mert a 13. §-ban szentesített zárlatot az egyházmegyei főhatóság nem foganatosíthatja, minthogy ők semmiféle olyan illetményt nem élveznek, amire a zárlatot reá lehetne vezetni. Azért a józan belátás azt ajánlja, hogy a törvénynek a barátokra vonatkozó részét törölni kell.

2. Tény, hogy a nyugdíjtörvénynek van igen sérelmes, sőt elviselhetlen pontja is: a 7.§ j pontja, mely szóról-szóra így rendelkezik: „Ha valamely egyházi javadalmat olyan pap nyer el, ki más téren való működése után nyugdíjat élvez, az egyházi javadalom 20%-ékát minden évben kötelezően a nyugdíjalapba befizetni.”

Annak idején — a nyugdíjtörvény előkészítésében — a tanárok, a fegyintézet- és javítóintézetek lelkészek nem vettek tevékeny részt (gondolva, hogy az inkább a plebánusok dolga: ergo habeant sibi!) s így a kidolgozás, mondhatnám: kicirkalmazás egyedül a plebánusokra maradt, akik ugyancsak megmutatták, hogy „minden szentnek maga felé hajlik a karja!” De minden józanul ítélő s az ügyet „sine ira et studio” vizsgáló lélek belátja, hogy ez a pont a plebániára pályázó tanárokat, fegyintézet- és javítóintézet- nyugdíjas lelkészekre nézve fölöttebb sérelmes és elviselhetetlen. Hiszen ha a nevezett papok becsületesen elvégzett munkájuk után nyugdíjat is kapnak az államtól, hogyan jutnak ahhoz, hogy csupán ezen a címen a nyugdíjazás után felvállalt plebániás teendőiknek elvégzése mellett plebániájuk jövedelmének 20%-át minden évben kötelezőleg befizessék a nyugdíjalapba és a hegyibe még minden évben fizessék a nyugdíjárulékot is, noha a nyugdíjalap nekik sohasem fog egy fillért sem adni.

Ennek a pontnak sérelmes és elviselhetetlen volta annyira nyilvánvaló volt, hogy az egyházmegyei főhatóság még a nyugdíjtörvény életbelépte előtt — egyes helyeken kifejezetten, máshol meg hallgatólag — beleegyezett abba, hogy a tanári nyugdíjjal plebánián működő papok a kötelezőnek kijelentett 20%-ot sohasé fizessék be. Ezt a pontot tehát teljesen ki kell törölni a nyugdíjtörvényből. Így kívánja ezt az igazságosság. (Azt készséggel elismerem, hogy az említett papoknak is kell nyugdíjárulékot fizetniük jövedelmük mértéke szerint.)

Brr.

H I R E K.

— **Isteniszteletek sorrendje.** Nov. 1-én, Mindenszentek ünnepén d. e. 9 órákor ünnepélyes istentisztelet lesz szent beszéddel. Délután 3 órákor a katonatemetőben, fél 4-kor a régi temetőben ima a halottakért, fél ötkor pedig az új temetőben lesz ima és szt. beszéd. Nov. 2-án d. e. 9 órákor ünnepélyes gyászistentisztelet lesz a háború hőseiért és áldozataiért. A szt. misét püspök urunk mondja. 10 órákor lesz a rendes, plebániális mise a meghaltakért. Nov. 4-én Ófelsége legmagasabb névnapján d. e. 9 órákor u. csak püspök urunk celebrál.

— **Püspök urunk** nov. 4-én Budapestre utazik, hogy részt vegyen a püspöki konferencia tanácskozásain. Előreláthatólag csak november végén fog szék helyére visszaérkezni.

— **Báró Bánffy Kázmér** főispán hivatalos ügyben városunkban időzött.

— **Gimnáziumi ünnepély.** A vall. és közokt. miniszter rendelete értelmében gimnáziumunk is lerója a kegyelet háláját a háború hőseivel szemben. November 11-én d. e. ünnepélyt rendez a hősök emlékének. Az ünnepi beszédet Zlamál Ágost igazgató mondja. Az ünnepély teljes programját lapunk legközelebbi száma fogja közölni.

— **Talált szt. képek.** A gyimesfelsőlaki plebániára kerültek a következő szent képek: 1. Munkácsi: Krisztus Pilátus előtt (csak Krisztus alakja) 42×99. — 2. Murillo Máriaja 58×109. A képek aranyozott keretűek és Könyves Kálmán budapesti műkiadó r. t.-től valók. Ezekhez járul még egy fehér selyem díszes himzésű antipendium, a közepén arany sárga selyem himzésű kereszttel s a szélén e betűk Z. E. 1916.

— **Esküvő.** Ujvárossy Károly alezredes f. hó 25-én d. e. 9 órákor vezette oltárhoz a zárda templomban Szentgyörgyi Gizellát, özv. Szentgyörgyi Mórné leányát. Az esketési szertartást Balázs Ferenc prel. plebánus végezte, aki emlékedett hangú beszédet intézett az új párhoz.

— **Kongresszus.** A Szociális Misszió Társulat Országos Szervezete országos kongresszust rendez november 10. és 11. napjain Budapestén a Szt. István Társulat dísztermében a hercegprímás öminenciája elnöklése mellett. Előadók lesznek: Prohászka Ottokár püspök, Schütz Antal, Angyal Pál egyetemi tanárok, dr. Lepold Antal prel. kanonok, dr. Ernst Sándor prel. országgy. képviselő, dr. Vass József igazgató és Farkas Edit főnöknő, alapítványi hölgy.

— **A Szociális Misszió Társulat** helybeli szervezete serényen dolgozik a december elején rendezendő bazar sikerén. Nagy buzgósággal folyik ezenkívül a gyűjtés a szegényeknek élelmiszerekkel s ruházattal való ellátására.

— **Oltárogleleti hírek.** Balázsfalvi kápolnára és Türré csak az Oberbauer-cégnek fizettünk 447 k.-t, Kárpiss Jánosé alapító tag lett 20 k.-val. Tagsági díjba beküldött Csikrákos 10 k., Vicze 50 k., Tekerőpatak 50 k., Eucharistia 1280 k. A helybeli ba-

rátok templomára is költöttünk 700 k.-t. A mult vasárnap hirdetett gyűlés az igazgató betegege miatt elmaradt.

— **Kinevezés.** Bálint Ákos szerdahelyi kántortanító kinevezetett a gyergyószentmiklósi központi fiúiskolához tanítónak, Pintér Irén szomori nőtanító Segesvárra nőtanítónak.

— **Népházavatás.** Kerelószentpál gyönyörű, új középületét, a gróf Haller Györgyné áldozatkészségéből befejezett Népházat okt. 21-én adták át nagy ünnepélyességgel rendeltetésének. Reggel a szentmise végeztével ünnepi menetben vonult a közönség a népházba, amelyet Bors László, helybeli plebánus szentelt föl. A felszentelés után lendületes szép beszédet mondott a magyar polgár feladatairól és az ipar jelentőségéről. Dr. Vitályos Géza főszolgabíró beszéd kíséretében adta át az épületet a községnek, amelyet Frink Károly, az új közs. jegyző vett át. Kiemelkedő pontja volt az ünnepségnek Ádám Éva írónőnek, a Pro Transsylvania titkárnak és küldöttjének kedves csevegeése a népről a népek. Megalakította. küldője megbízásából, a kerelószentpáli ifj. egyesületet (amelyet a napokban Marosugrán is megalakított) s vázolta ennek nagyfőnökségű feladatait. Volt aztán népiárikiállítás, amelyet a most kezdődő tanfolyam vezetője, Zombory Zsigmondné úrnő rendezett. Este sikerült műsoros estély következett, amelynek fénypontját Gróf Bethlen Istvánné személyes felolvasása képezte. Az estélyen több erdélyi mágnás volt jelen. A befolyt jövedelmet (2000 K.) jótékony célra fordítják.

— **Adakozás.** Székely István ny. posta felügyelő a Majláth alakra újabban ismét 20 K.-t küldött s ezzel együtt adományát 50 K.-ra emelte.

— **Kispapok a harctéren.** Amint az Esztergomból olvassuk, az esztergomi szemnárúium 72 kispapja vonult be eddig harctéri szolgálatra. Ide számítható még 12 növendék, akik azért távoztak a papnevelőből, hogy fegyverrel védhessék a hazát. Ezekkel együtt összesen 84 harcost adott az esztergomi papnevelő a hazának. A mi papnevelőnköböl 15 kispap teljesít katonai szolgálatot. Közülök kettő: Kajtár Lukács és Vincifly Pál hősi halált halt.

— **Hadi tészta zsír és vaj nélkül.** Kétségtelenül nem utolsó találmány ez a tészta, amelynek receptjét velünk közölték, s amit mi örömmel le is adunk, hogy olvasóink a háborússzerű egyhangúságot kissé változatosabbá tehessék. Készítési módja ez: fél kiló lisztet, negyed kiló cukrot, 2 deci tejszínt egy egész tojás (sárgájával és fehérjével együtt) és egynek a sárgáját egy kávé kanál szodabikarbonával s egy csipetnyi sóval össze kell keverni s összegyurni. Az úgy nyert tésztát két fél kell osztani, kinyújtani s a tepsibe tenni, lekvárral bekenni, s a másik felét szintén kinyújtva ráhelyezni. A tetejét tojás fehérje habjával megkenni, darabos cukros dióval meghinteni s kész a jó hadi tészta.

Szám: 384.—1917. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alnított bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. járásbírósnak 1915. évi 1257. számú vég-

zése következtében Dr. József Manó ügyvéd által képviselt Maurek Mária Konczai lakos javára, ados ellen 1020 kor. s jár. erejéig 1915. évi december hó 8-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 700 koronára becsült következő ingóságok u. m.: gabona nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a gyulafehérvári kir. járásbíróság 1915. évi Pk. 4527/5 sz. végzése folytán 1020 kor. tőkekövetelés, ennek és eddig összesen 284 korona 20 fillérben bírólag már megállapított költségek erejéig, ados lakásán Konczán leendő megtartására 1917. évi november hó 10. napjának délutáni 6 órája határidőül kitzetik és ahhoz a venniszándékok ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Gyulafehérvár, 1917. évi okt. hó 20-ik napján.

Szentmiklós András
kir. bír. vjhajtó.

Varróár.

Az én patent varróárom úgy varr mint a varrógép: bőrt, lábbelit, szeres számot, szíjjat, szörmét, szőnyeget, takarókat, sátor szövötteket, utikabátokat, zsákokat stb. Kezelése felette könnyű. Nélkülözhetetlen mindenkinek, különösen kézműveseknek, gazdálkodóknak, katonáknak. Sok elismerő irat. Használhatósága garantálva. A teljes felszerelés ára cérnaval együtt, négy különböző árral és használati utasítással a pénz előzetes beküldése mellett 4 kor. 10 fillér, utánvétellel 4 kor. 40 fill. Harcterre csak a pénz előzetes beküldése mellett. Szállítási költségek nem számítanak. Elárúsítóknak árkedvezmény.

Megrendelhető: **Bennek Józsefnél,**
Troppau, Szilézia. Herrengasse 41. 8 - 6 - 20

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)
egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-ucca 9. sz.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reverendák** és **cimadák**, **papí civil öltönyök** előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindenemű egyházi ruhák:** csulák pluvialék velumok, baldachinumok minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítettnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. — Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltnék. — **Költségvetés és árjegyzék ingyen!**
Személyesen is megjeleneik.

Katolikus Népszövetségi Biztosítási Iroda

Budapest, IV. Ferenciek-tere 7.

A Katolikus Népszövetség évek előtt felállította biztosítási irodáját azon célból, hogy egy a tagoknak, mint a hozzáfutóknak érdekét a biztosítás terén a lehetőséghez képest felkarolja, valamint a szervezeti erő kihasználásával oly előnyöket kivívjon és nyújthasson, melyeket egyedül nem érhetnének el. E célból több

elsőrendű magyar intézettel

valamint Európa egyik legrégebb és leghatalmasabb intézetével lépett összeköttetésbe, mely intézet

500 millió koronán felül alaptőke

és tartalékokkal rendelkezvén, teljesen megnyugvást szolgáltatnak, hogy mindenki nyugodtan rábízhatja vagyonát. Ezenkívül ezen intézetek mindenféle biztosítási ágazatot felkarolnak és így bármilyen téren kielégíthetik a biztosító közönség mindennemű igényeit.

Az iroda szervezetének fő előnye, hogy minden a kezében fut össze, mindig tudja, látja tagjainak ügyét és mindenkor ellenőrzi a szabályszerű, helyes eljárást; biztosítási dolgokban minden hozzáfutóknak szakszerű és lelkiismeretes utbaigazítással szolgál.

Dijaink a legminimálisabbak.

Egyetlen elsőrendű intézet sem szabhat olcsóbb díjat.

Biztosításokat felvez:

Életbiztosításokat tőkére, vagy életjáradékra, halál, vagy elélés esetére, leánykihazasítási és fiu ellátási biztosításokat, valamint jelzalogos életbiztosításokat, ugyszintén családi ellátási biztosításokat.

Páratlan kedvezmény a papság részére, melyet káplánok, plebánossá történő kinevezésük esetén nyerhetnek, de ebben fiatal plebánosok is részesülhetnek.

Tűzbiztosításokat

száraz és gyújtó villámcsapás ellen, rombolási károk is megtérítetnek. Templomokat, zárdákat, ingó és ingatlan tárgyakat, épületeket, termést, állatokat, lak és ipari berendezéseket, árukat és gépeket. Lábön álló termést.

Templomi harangokat törés vagy repedés által okozott károk ellen.

Törés által okozott károk ellen tükör és üvegtáblákat.

Betöréses lopás ellen templomok, zárdák értéktárgyait, szövetkezetek, pénztézetek, áruaktárak, háztartási és iroda berendezéseket.

Rablás ellen, pénztári helyiségeket, valamint pénztári kiküldötteket

Jégek ellen mindennemű terményeket.

Baleset ellen bármily foglalkozásu egyént, élethossziglani vasuti baleset biztosítást egyszeri díjfelvétellel.

Szavatossági biztosítást templomok, egyletek, iparosok, kereskedők, gyárosok, gazdák, községek, ügyvédek, orvosok, gyógyszereszek, fürdők, szállodák számára.

Automobil biztosítást. — **Óvadék és kezességi biztosítást.** — **Eltulajdonítás, lopás** hülsen kezelés és sikkasztás elleni biztosítást.

Utípodgyász biztosítást. Mindennemű felvilágosítást készséggel nyújt a hozzáfutóknak

Katolikus Népszövetségi Biztosítási Iroda

Budapest, IV. Ferenciek-tere 7.

FLEMMICH A. FIAI

sima és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődéje

WIEN,

VI., Webgasse 43.

Alapított 1838.

600 alkalmazott.

GUÁR:

Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

duz választékban, mindenféle és ókeresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb árban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költségajánlat díjmentes.

Felölös szerkesztő: **Rass Károly.**

Nyomatott a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában (Schäser Ferenc) Gyulafehérvárt.